

УДК 332.1:504 (262.54)

Набатова Ю.О.¹, Семенова А.О.²

¹канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ.гр. ФЕУ-116 НУ «Запорізька політехніка»

ФАКТОРИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН АЗОВСЬКОГО МОРЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Азовське море є унікальним водним об'єктом і є мілководним водоймищем з максимальною глибиною до 13,5 м. Для Азовського моря характерний специфічний гідрологічний режим, що обумовлено його ізольованістю, мілководністю, великим припливом річкових вод, обміном води з Чорним морем, солоність води якого значно більше солоності води Азовського моря. При існуючій ситуації зберігається тенденція до негативних змін в біоценозах моря і подальшому розбалансуванні біологічної та гідрологічної систем. Стан Азовського моря критичний, і за висновками спеціалістів при серії маловодних, посушливих років, коли прісноводний стік впаде до 20 куб. км, його екосистема може трансформуватися безповоротно.

Основні техногенні проблеми, що мають найбільш негативний вплив на екологічну систему Азовського моря:

- сильне забруднення, що впадають у море, з якими в нього потрапляють відходи металургійних і хімічних підприємств, а також

комунальні / побутові неочищені стічні води. Основними джерелами забруднення Азовського моря є промислові підприємства і порти міста Маріуполя. Металургійними комбінатами «Азовсталь», імені Ілліча, концерном «Азовмаш» щорічно скидається понад 800 млн. м³ забруднених стічних вод.

- забруднення вод нафтою і нафтопродуктами внаслідок морських вантажоперевезень та діяльності портів

- надмірний, в т.ч. браконьєрський вилов риби.

- будівництво водосховищ на основних, що живлять море річках (Дон, Кубань), перетворення цих водоймищ у гігантські промислові відстійники;

- неконтрольоване, лавиноподібне збільшення зливу пестицидів в море з прилеглих сільськогосподарських масивів і переміщення їх річками

- інтенсивне, без дотримання екологічних та санітарних норм будівництво на узбережжі, на косах моря безлічі пансіонатів і баз відпочинку.

- дампінг (від англ. Damping) - поховання в море відходів, видалення відходів або інших предметів з штучних морських споруд, суден і літальних апаратів, умисне знищення морських платформ, літальних апаратів, суден.

Шляхи вирішення екологічних проблем:

- зміна пріоритетів розвитку регіону - мінімізація промислового виробництва (закриття або перенесення в інші області шкідливих підприємств), основними видами діяльності в приморських районах повинні стати рекреація та рибне господарство. Що стосується портово-транспортної інфраструктури, то необхідно посилити екологічний контроль за судноплавством та діяльністю портів, зменшити обсяг перевезення на судах небезпечних вантажів, добитися будівництва та модернізації очисних споруд у портах;

- скорочення безповоротного водоспоживання та збільшення річкового стоку, в тому числі за рахунок зниження водомісткості виробництв; істотне підвищення штрафів за скидання неочищених стоків промислових підприємств.

- корекція напрямків землеробства в прибережних регіонах, відмова від вирощування культур, які вимагають застосування хімічних добрив і пестицидів;

- значне розширення охоронюваних територій і акваторій для збереження гено- і екофону;

- жорсткість законодавства щодо управління та охорони берегової зони,

постійний моніторинг стану морського середовища прибережних районів і моря;

- оптимізація і збалансованість споживання вод Північно-Кримського каналу;

- широке застосування на територіях, що використовують для зрошення води річок, що впадають в басейн Азовського моря нової технології вирощування рису, що дозволяє знизити витрату води в десятки разів;

- припинення скидання в море, лимани і річки неочищених стічних вод, поділ побутових і промислових стоків, забезпечення останніх закритими циклами водообміну, каналізація зливових стоків і забезпечення їх очищення перед випуском у море, запобігання потрапляння в море і лимани неочищених дренажних вод.

Отже, для забезпечення нормального водообміну на Азовському морі необхідно оновити природні потоки, які постійно замулюються. Оскільки ситуація на Азовському морі стала критичною, з метою недопущення загибелі водних біоресурсів у морі, для вирішення проблемної ситуації потрібно надати днопоглиблювальну техніку та розпочати роботи з відновлення водного сполучення Азовського моря з іншими витоками . Крім того, потрібно розпочати встановлення захисної гідротехнічної споруди - геотуби а саме наповнення його піщаною сумішшю . Встановлення геотуби забезпечить захист від занесення з'єднувального каналу піском, яке відбувається в результаті східних вітрів та шторму.